

Komunikat prasowy

Luksemburg, 14 lutego 2020 r.

Komisja należycie wywiązywała się ze swoich obowiązków w zakresie bezpieczeństwa jądrowego wynikających z Traktatu Euratom, ale możliwe są pewne udoskonalenia – stwierdzają kontrolerzy

Za bezpieczeństwo jądrowe odpowiadają zasadniczo państwa członkowskie UE wykorzystujące energię jądrową, ale także i na Komisji Europejskiej spoczywają pewne obowiązki w tej dziedzinie – przede wszystkim w zakresie prawodawstwa i nadzoru. Z najnowszego sprawozdania Europejskiego Trybunału Obrachunkowego wynika, że Komisja należycie wywiązywała się z powierzonych jej zadań, ale mogłaby zaktualizować ramy prawne i swoje wewnętrzne wytyczne.

Pokojowe wykorzystywanie energii jądrowej w UE reguluje Traktat Euratom z 1957 r. Za bezpieczeństwo obiektów jądrowych odpowiadają w głównej mierze posiadacze zezwoleń odpowiedzialni za te obiekty (operatorzy obiektów jądrowych) pod nadzorem krajowych organów regulacyjnych. Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom) ustanowiła – za pośrednictwem dyrektyw – podstawowe normy ochrony zdrowia pracowników i ludności przed zagrożeniami wynikającymi z promieniowania jonizującego. Rada – po zasięgnięciu opinii Parlamentu Europejskiego i w oparciu o wnioski Komisji – przyjmuje i regularnie uaktualnia dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa jądrowego, podstawowych norm bezpieczeństwa, a także zarządzania odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym.

Komisja nadzoruje ponadto transpozycję dyrektyw do prawa krajowego przez państwa członkowskie, a razie konieczności wszczyna postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Bada ona także planowane projekty inwestycyjne państw członkowskich w dziedzinie energetyki jądrowej pod kątem ich zgodności z przepisami Traktatu Euratom. Komisja jest uprawniona do sprawdzania działania i sprawności instalacji państw członkowskich służących do kontrolowania poziomu napromieniowania powietrza, wód i gleby, a także obsługuje i udoskonala zarządzany przez siebie system wczesnego ostrzegania o zagrożeniach radiologicznych Unii Europejskiej (ECURIE), który został utworzony po katastrofie w Czarnobylu w 1986 r. i służy do

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

wymiany informacji w razie awarii jądrowej. Kontrola przeprowadzona przez Trybunał dotyczyła przede wszystkim działań podejmowanych przez Komisję w oparciu o prawa i obowiązki powierzone jej na mocy Traktatu Euratom.

– Komisja zasadniczo wywiązuje się ze swoich obowiązków w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego – **oświadczył João Figueiredo, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za to sprawozdanie.** – Trybunał zaleca jednak, aby uaktualniono ramy prawne, podejście i procedury, które są obecnie stosowane na potrzeby oceny transpozycji dyrektyw Euratomu, wydawania opinii na temat inwestycji w dziedzinie energetyki jądrowej i sprawdzania instalacji do kontrolowania poziomu napromieniowania.

Kontrolerzy przyjrzeni się przeprowadzanym przez Komisję kontrolom dotyczącym wdrażania trzech najnowszych dyrektyw Euratomu, tj. dyrektywy w sprawie odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego, zmienionej dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa jądrowego oraz dyrektywy w sprawie podstawowych norm bezpieczeństwa. Duża liczba państw członkowskich dochowała wprawdzie terminu poinformowania Komisji o środkach wykonawczych mających na celu wdrożenie dyrektywy w sprawie bezpieczeństwa jądrowego oraz zmienionej dyrektywy w sprawie podstawowych norm bezpieczeństwa, nie wszystkie prawidłowo transponowały jednak dyrektywę w sprawie odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego. Komisja wszczęła w związku z tym 15 postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, przy czym w czasie kontroli przeprowadzonej przez Trybunał większość z tych postępowań była jeszcze w toku.

Według stanu na koniec 2019 r. eksploatowane były 124 reaktory jądrowe w 14 państwach członkowskich UE (z uwzględnieniem Zjednoczonego Królestwa), a w czterech z tych państw nowe reaktory były na etapie budowy. W przypadku zdarzenia radiacyjnego rola Komisji ogranicza się do zarządzania systemem ECURIE, ponieważ mechanizmy dotyczące gotowości na wypadek sytuacji wyjątkowej i postępowania w tej sytuacji pozostają w gestii organów krajowych. W ramach uzupełnienia systemu ECURIE Komisja stworzyła europejską platformę wymiany danych radiologicznych (EURDEP) – platformę internetową, za pośrednictwem której odpowiednie organy uzyskują dostęp do danych z monitorowania radiologicznego niemal w czasie rzeczywistym. Zdaniem kontrolerów Trybunału system zasadniczo działa bez zarzutu, chociaż warto byłoby w nim wprowadzić pewne udoskonalenia.

Kontrolerzy stwierdzili ponadto, że obecne ramy wydawania opinii w sprawie zgodności projektów inwestycyjnych w dziedzinie energetyki jądrowej z przepisami Traktatu Euratom nie nadążają za zmianami politycznymi, legislacyjnymi i technologicznymi. Zalecają oni również, aby przejrzeć i wzmocnić procedury stosowane na potrzeby weryfikowania sprawności instalacji do kontrolowania poziomu napromieniowania powietrza, wód i gleby.

Informacje dla redaktorów

Odpowiedzialność krajowa za bezpieczeństwo obiektów jądrowych jest kluczową zasadą leżącą u podstaw międzynarodowych regulacji dotyczących bezpieczeństwa jądrowego. Rządy krajowe są odpowiedzialne za przepisy dotyczące bezpieczeństwa jądrowego, a operatorzy obiektów jądrowych ponoszą ostateczną odpowiedzialność za bezpieczeństwo eksploatowanych przez siebie obiektów. Z kolei Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (MAEA) stanowi ogólnosiątkowe międzynarodowe forum współpracy naukowej i technicznej w dziedzinie energii jądrowej.

W UE na mocy Traktatu Euratom z 1957 r. ustanowiono Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euratom) – odrębny podmiot prawny, do którego należą jednak ci sami członkowie co do UE i którym zarządzają instytucje unijne. Wspólnota ta ustanowiła – za pośrednictwem dyrektyw –

podstawowe normy ochrony zdrowia pracowników i ludności przed zagrożeniami wynikającymi z promieniowania jonizującego.

Przedmiotem przeprowadzonej kontroli były przede wszystkim działania podejmowane przez Komisję na mocy Traktatu Euratom. Zamierzeniem Trybunału nie było zbadanie międzynarodowych ram bezpieczeństwa jądrowego i ich stosowania w państwach członkowskich ani też przeanalizowanie technicznych aspektów bezpieczeństwa jądrowego.

Europejski Trybunał Obrachunkowy poruszył już niegdyś kwestię programów pomocy unijnej na rzecz likwidacji obiektów jądrowych w [sprawozdaniu specjalnym nr 22/2016](#).

Sprawozdanie specjalne nr 3/2020 pt. „Komisja przyczynia się do zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego w UE, ale pewne elementy wymagają uaktualnienia” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.

Kontakt dla dziennikarzy zainteresowanych tym sprawozdaniem

Claudia Spiti - claudia.spiti@eca.europa.eu - tel. (+352) 4398 45547 / tel. kom. (+352) 691 553547